

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria A

Warszawa, dnia 21 listopada 2022 r.

Pozycja 68

POSTANOWIENIE z dnia 8 listopada 2022 r. Sygn. akt SK 7/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Piotr Pszczółkowski – przewodniczący
Julia Przyłębska
Jakub Stelina
Wojciech Sych
Michał Warciński – sprawozdawca,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 8 listopada 2022 r., skargi konstytucyjnej S.W. o zbadanie zgodności:

art. 53 § 2b w związku z art. 52 § 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2325, ze zm.) w związku z art. 37 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256, ze zm.) rozumianego w ten sposób, że warunkiem dopuszczalności skargi do sądu administracyjnego na przewlekłość postępowania prowadzonego na podstawie przepisów kodeksu postępowania administracyjnego jest wniesienie ponaglenia w toku postępowania, którego prowadzenie w sposób przewlekły kwestionuje się w skardze, z art. 2, art. 31 ust. 3 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

umorzyć postępowanie.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

I

1. W skardze konstytucyjnej z 2 marca 2021 r. S.W. (dalej: skarżący) wniósł o stwierdzenie, że art. 53 § 2b w związku z art. 52 § 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2325, ze zm.; dalej: p.p.s.a.) oraz w związku z art. 37 § 1 i 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256, ze zm.; dalej: k.p.a.) „rozumiane w ten sposób, że warunkiem dopuszczalności skargi do sądu administracyjnego na przewlekłość postępowania prowadzonego na podstawie przepisów k.p.a., jest wniesienie ponaglenia

w toku postępowania, którego prowadzenie w sposób przewlekły kwestionuje się w skardze, są niezgodne” z art. 2, art. 31 ust. 3 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Skarżący wniósł ponadto o zwrot kosztów zastępstwa radcowskiego.

Wykonując zarządzenia sędziego TK z 14 kwietnia 2021 r. oraz z 15 czerwca 2021 r., skarżący uzupełnił braki formalne skargi w pismach z 10 maja 2021 r. oraz z 28 czerwca 2021 r. Postanowieniem z 4 listopada 2021 r. Trybunał odmówił nadania skardze dalszego biegu w zakresie badania zgodności z Konstytucją art. 37 § 1 pkt 1 i § 3 k.p.a.

1.1. Skarga konstytucyjna została wniesiona na tle następującego stanu faktycznego:

20 marca 2013 r. skarżący wystąpił do Wójta Gminy T. (dalej: wójt) z wnioskiem o wydanie decyzji o warunkach zabudowy. 29 lipca 2014 r. wójt umorzył postępowanie w sprawie wydania decyzji o warunkach zabudowy. Skarżący pismem z 19 lutego 2018 r. wniósł do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w P. (dalej: SKO) ponaglenie w związku z przewlekłością postępowania w sprawie wydania decyzji o warunkach zabudowy. SKO uznało ponaglenie za nieuzasadnione ze względu na załatwienie sprawy co do istoty przez organ pierwszej instancji (postanowienie SKO z 19 marca 2018 r.).

7 czerwca 2018 r. skarżący wniósł do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w P. (dalej: WSA) skargę na przewlekłe prowadzenie postępowania przez wójta. WSA stanął na stanowisku, że podjęcie decyzji kończącej sprawę nie czyni bezprzedmiotową skargi na przewlekłe prowadzenie postępowania poprzedzającego wydanie tej decyzji. W wyroku z 18 października 2018 r. WSA orzekł, że postępowanie w sprawie wydania warunków zabudowy było prowadzone przewlekłe. Ponadto sąd stwierdził, że przewlekłe prowadzenie postępowania nie miało miejsca z rażącym naruszeniem prawa. W pozostałym zakresie WSA oddalił skargę i orzekł o kosztach postępowania.

Od wyroku WSA skargę kasacyjną wniósł wójt. Naczelny Sąd Administracyjny (dalej: NSA) postanowieniem z 24 listopada 2020 r. uchylił zaskarżony wyrok, odrzucił skargę, odstąpił od zasądzenia kosztów postępowania kasacyjnego w całości oraz postanowił zwrócić skarżącemu kwotę 100 zł tytułem uiszczanego wpisu sądowego od skargi na przewlekłe prowadzenie postępowania (sygn. akt [...]). Wyrok ten został wskazany przez skarżącego jako ostateczne orzeczenie w sprawie w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji.

1.2. Przedstawiając stan faktyczny sprawy, skarżący stwierdził, że przewlekłe prowadzenie postępowania o wydanie warunków zabudowy i niewydanie decyzji w terminie określonym w k.p.a. doprowadziło do sytuacji, w której wójt musiał stosować nowe przepisy, które weszły w życie 26 maja 2013 r., co było niekorzystne dla skarżącego. W związku z powyższym skarżący chciałby dochodzić odszkodowania przed sądem powszechnym na podstawie art. 417¹ § 3 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1740, ze zm.; dalej: k.c.). Możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych skarżącego jest jednak uzależniona od uzyskania przez niego „przedsądu w postaci stwierdzenia, że postępowania te były prowadzone przez [wójta] w sposób przewlekły z rażącym naruszeniem prawa” (skarga, s. 6).

Zaskarżony przepis – art. 53 § 2b p.p.s.a. – przewiduje możliwość wniesienia do sądu administracyjnego skargi na bezczynność organu lub przewlekłe prowadzenie postępowania. Zgodnie z tym przepisem jest to możliwe w każdym czasie po wniesieniu ponaglenia do właściwego organu. Zdaniem skarżącego, ponaglenie nie musi być wniesione na określonym etapie postępowania administracyjnego. Jest to możliwe również po zakończeniu tego postępowania. Odmienne stanowisko zostało przyjęte w postanowieniu NSA z 2 września 2020 r. (sygn. akt II OSK 3732/18). Zgodnie z poglądem wyrażonym w tym orzeczeniu, złożenie ponaglenia jest dopuszczalne jedynie w toku postępowania. W ocenie sądu, wynika to z wykładni systemowej art. 53 § 2b w związku z art. 52 § 2 p.p.s.a., w związku z art. 37 § 1 i 3

k.p.a. Takie rozumienie art. 53 § 2b p.p.s.a. legło u podstaw zapadłego w sprawie skarżącego postanowienia NSA z 24 listopada 2020 r., które rozstrzygnęło ostatecznie o jego prawach.

1.3. Skarżący stawia zarzut naruszenia przez zaskarżony przepis prawa do sądu „po- przez ograniczenie osobie poszkodowanej przez przewlekłe prowadzenie postępowania administracyjnego możliwości procesowych uzyskania przedsądu niezbędnego do wystąpienia z powództwem na podstawie art. 417¹ § 3 k.c.” (skarga, s. 8). Jednocześnie skarżący zauważył, że w doktrynie i orzecznictwie jest sporne, jaki prejudykat pozwala na wystąpienie z powyższym powództwem.

Jako wzorce kontroli skarżący wskazał art. 2, art. 31 ust. 3 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji. Prawo do sądu, zdaniem skarżącego, wynika z zasady demokratycznego państwa prawnego, a także wprost z art. 45 ust. 1 Konstytucji. Zgodność z Konstytucją ograniczenia prawa do sądu powinno się natomiast „rozpatrywać na kanwie art. 31 ust. 3 Konstytucji RP” (skarga, s. 9). Zasada sprawiedliwości proceduralnej została wyinterpretowana z art. 2 Konstytucji. Przepis ten należy stosować równoległe do art. 45 ust. 1 Konstytucji. Ponadto posiłkowanie się art. 2 Konstytucji jest uzasadnione tym, że wywodzi się z niego także „termin bezpieczeństwa prawnego” (skarga, s. 11). Z kolei zarzut naruszenia art. 31 ust. 3 Konstytucji wynika z braku możliwości postawienia zarzutu naruszenia art. 77 ust. 2 Konstytucji. Prawo do sądu nie zostało bowiem w sprawie skarżącego wyłączone całkowicie, ale jedynie ograniczone.

2. Rzecznik Praw Obywatelskich w piśmie z 26 stycznia 2022 r. poinformował, że nie zgłasza udziału w postępowaniu.

3. W piśmie z 4 lutego 2022 r. Prokurator Generalny (dalej: Prokurator) zajął stanowisko w sprawie. W ocenie Prokuratora, postępowanie podlega umorzeniu na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) wobec niedopuszczalności wydania wyroku.

3.1. Prokurator wskazał na wymagania formalne, które musi spełniać skarga konstytucyjna. Następnie zauważył, że skarżący nie sprecyzował, czy wskazane wzorce kontroli są powoływane samodzielnie, czy związkowo. Skarżący przywołał art. 2 Konstytucji jako źródło prawa do sądu oraz jako źródło zasad konstytucyjnych: zasady sprawiedliwości proceduralnej i zasady bezpieczeństwa prawnego. W pierwszym wypadku można przyjąć, że jest to wzorzec powołany związkowo z art. 45 ust. 1 Konstytucji. W drugim wypadku możliwa jest interpretacja, że skarżący chciał uczynić art. 2 Konstytucji samodzielnym wzorcem kontroli, z którego wywodzi powyższe zasady konstytucyjne. Możliwość powoływania art. 2 Konstytucji jako wzorca kontroli w skardze konstytucyjnej ma charakter wyjątkowy i subsydiarny. Występuje w sytuacji, gdy skarżący wskaże naruszenie praw lub wolności wywiedzionych z tego przepisu, które nie zostały wyraźnie wskazane w treści innych przepisów Konstytucji. Dopuszczalne jest także odwołanie się przez skarżącego do zasad wyrażonych w art. 2 Konstytucji dla uzupełnienia i wzmocnienia argumentacji wskazującej na naruszenie praw i wolności wymienionych w innym przepisie Konstytucji. Tymczasem skarżący nie powołuje się na żadne prawa i wolności wywiedzione bezpośrednio z zasady demokratycznego państwa prawa.

Samodzielnym wzorcem kontroli nie może być art. 31 ust. 3 Konstytucji, gdyż nie wyraża żadnych praw podmiotowych ani wolności. Zdaniem Prokuratora, spośród wzorców wskazanych przez skarżącego samodzielną podstawę skargi konstytucyjnej może stanowić jedynie art. 45 ust. 1 Konstytucji.

3.2. Ciężar argumentacji w postępowaniu przed Trybunałem spoczywa na podmiocie inicjującym kontrolę konstytucyjną. Obowiązkiem skarżącego jest zatem wykazanie bezpośredniego i konkretnego naruszenia wzorców kontroli. Podstawową wadą niniejszej skargi konstytucyjnej jest brak wystarczającego uzasadnienia podnoszonych zarzutów. Cała argumentacja skarżącego sprowadza się do jednego zdania powtarzanego wielokrotnie w przereklamowanej formie. Skarżący nie przedstawił nawet lakonicznego uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanej normy prawnej ze wskazanymi wzorcami. Nie przywołał żadnych argumentów ani dowodów na jego poparcie. W skardze nie dokonano analizy treści art. 45 ust. 1 Konstytucji. Nie jest zatem jasne, w jakim aspekcie prawo do sądu ulega, zdaniem skarżącego, ograniczeniu; którego postępowania sądowego owo ograniczenie dotyczy; co jest przedmiotem rozpoznania w toku postępowania sądowego i czy jest to sprawa w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji. Podsumowując, Prokurator ocenił uzasadnienie skargi w zakresie zarzutu naruszenia art. 45 ust. 1 Konstytucji jako pobieżne i niejasne. Skarżący nie spełnił zatem wymagań określonych w art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK.

3.3. Na marginesie Prokurator wskazał, że skarżący nie sprecyzował, czy zarzut naruszenia prawa do sądu dotyczy dostępu do sądu administracyjnego, czy cywilnego. Nie przedstawił też ostatecznego orzeczenia sądu cywilnego rozstrzygającego o jego prawie do sądu, w zakresie powództwa z art. 417¹ § 3 k.c. Z treści skargi nie wynika, czy takie postępowanie w ogóle zostało zainicjowane.

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Przedmiot, wzorce kontroli oraz stawiane zarzuty.

Przedmiotem kontroli skarżący uczynił art. 53 § 2b ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 329, ze zm.; dalej: p.p.s.a.). Zgodnie z tym przepisem „[s]kargę na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania można wnieść w każdym czasie po wniesieniu ponaglenia do właściwego organu”.

Zaskarżony przepis został podany przez skarżącego w relacji związkowej z art. 52 § 2 p.p.s.a. oraz z art. 37 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000; dalej: k.p.a.).

Pierwszy z przepisów stanowi, że „[p]rzez wyczerpanie środków zaskarżenia należy rozumieć sytuację, w której stronie nie przysługuje żaden środek zaskarżenia, taki jak zażalenie, odwołanie lub ponaglenie, przewidziany w ustawie”.

Z kolei zgodnie z art. 37 § 1 pkt 2 k.p.a.:

„§ 1. Stronie służy prawo do wniesienia ponaglenia, jeżeli: (...)

2) postępowanie jest prowadzone dłużej niż jest to niezbędne do załatwienia sprawy (przewlekłość)”.

Zdaniem skarżącego, wymienione przepisy „rozumiane w ten sposób, że warunkiem dopuszczalności skargi do sądu administracyjnego na przewlekłość postępowania prowadzonego na podstawie przepisów k.p.a., jest wniesienie ponaglenia w toku postępowania, którego prowadzenie w sposób przewlekły kwestionuje się w skardze”, są niezgodne z art. 2, art. 31 ust. 3 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Wymienionym przepisom skarżący zarzuca naruszenie prawa do sądu „poprzez ograniczenie osobie poszkodowanej przez przewlekłe prowadzenie postępowania administracyjnego możliwości procesowych uzyskania przedsądu niezbędnego do wystąpienia z powódz-

twem na podstawie art. 417¹ § 3 [ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1740)]” (skarga, s. 8).

2. Ocena dopuszczalności merytorycznego rozpoznania skargi.

2.1. Według utrwalonej linii orzeczniczej Trybunału Konstytucyjnego, na każdym etapie postępowania, Trybunał jest obowiązany do kontroli, czy nie zachodzi ujemna przesłanka wydania wyroku, nakazująca umorzenie postępowania (por. zamiast wielu, postanowienie TK z 26 sierpnia 2020 r., sygn. SK 44/20, OTK ZU A/2020, poz. 44 i przywołane w nim orzecznictwo). Skarga konstytucyjna musi spełniać wymagania wynikające zarówno z art. 79 ust. 1 Konstytucji, jak i z ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393, dalej: u.o.t.p.TK).

2.2. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji, „[k]ażdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji”. Z przepisu tego oraz art. 53 u.o.t.p.TK wynikają przesłanki, których spełnienie jest wymagane do merytorycznego rozpoznania skargi przez Trybunał.

Po pierwsze, przedmiotem zaskarżenia skargą konstytucyjną może być wyłącznie przepis ustawy lub innego aktu normatywnego. Przedmiotem kontroli Trybunału Konstytucyjnego nie są zatem akty stosowania prawa, a więc orzeczenia lub ostateczne decyzje zapadłe w indywidualnych sprawach skarżących, lecz akty normatywne, na podstawie których rozstrzygnięcia te zostały wydane (por. postanowienia i wyroki TK z: 1 lipca 2008 r., sygn. SK 40/07, OTK ZU nr 6/A/2008, poz. 101; 13 października 2008 r., sygn. SK 20/08, OTK ZU nr 8/A/2008, poz. 146; 2 czerwca 2009 r., sygn. SK 31/08, OTK ZU nr 6/A/2009, poz. 83; 17 listopada 2009 r., sygn. SK 64/08, OTK ZU nr 10/A/2009, poz. 148; 29 listopada 2010 r., sygn. SK 8/10, OTK ZU nr 9/A/2010, poz. 117; 2 lutego 2012 r., sygn. SK 14/09, OTK ZU nr 2/A/2012, poz. 17; 28 lutego 2012 r., sygn. SK 27/09, OTK ZU nr 2/A/2012, poz. 20; 7 maja 2013 r., sygn. SK 31/12, OTK ZU nr 4/A/2013, poz. 46; 9 maja 2017 r., sygn. SK 18/16, OTK ZU A/2017, poz. 37; 28 lutego 2018 r., sygn. SK 45/15, OTK ZU A/2018, poz. 12).

Po drugie, choć przedmiotem skargi jest przepis prawa, nie można w niej jednak kwestionować zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego w oderwaniu od aktów stosowania prawa w indywidualnej sprawie. Skarga konstytucyjna nie jest bowiem środkiem abstrakcyjnej kontroli zgodności z Konstytucją. Aby skarżący mógł skutecznie zakwestionować tę zgodność, najpierw sąd lub organ administracji publicznej musi wydać ostateczne orzeczenie w jego sprawie i to z zastosowaniem kwestionowanej regulacji. Warunkiem koniecznym merytorycznego rozpoznania skargi konstytucyjnej jest więc określenie zaskarżonego przepisu, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o konstytucyjnych wolnościach lub prawach albo obowiązkach skarżącego (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK). Przyjęty w Konstytucji model skargi konstytucyjnej został bowiem oparty na zasadzie konkretności i subsydiarności. Skarżący nie może zatem zakwestionować zgodności z Konstytucją aktu normatywnego w oderwaniu od indywidualnej sprawy, w której na mocy konkretnego aktu stosowania prawa doszło do naruszenia jego wolności lub praw albo obowiązków określonych w Konstytucji.

Po trzecie, do merytorycznego rozpoznania skargi konstytucyjnej niezbędne jest określenie, jakie konstytucyjne wolności lub prawa przysługujące skarżącemu i w jaki sposób zostały naruszone przez ostateczne orzeczenie sądu lub organu administracji publicznej, wydane

na podstawie zaskarżonego przepisu czy przepisów aktu normatywnego (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK).

Po czwarte, skarga konstytucyjna powinna zawierać uzasadnienie zarzutu niezgodności z Konstytucją kwestionowanych przepisów z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK).

2.3. W rozpatrywanej skardze nie wyjaśniono dostatecznie, jakie prawa lub wolności konstytucyjne wynikają z powołanych przepisów Konstytucji, a więc nie określono wzorców kontroli, a w konsekwencji nie wyjaśniono także sposobu ich naruszenia (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK).

Jako wzorce kontroli skarżący wymienił art. 2, art. 31 ust. 3 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji bez wskazywania między nimi relacji związkowej.

2.3.1. Trybunał wielokrotnie wypowiadał się o dopuszczalności powoływania jako wzorca kontroli w skardze konstytucyjnej art. 2 Konstytucji. „[S]zeroki katalog praw i wolności wymienionych w rozdziale II Konstytucji obejmuje i zasadniczo wyczerpuje pojęcie «konstytucyjnych wolności lub praw», o których mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji. W interpretacji przepisów zawartych w tym rozdziale mogą być pomocne zasady ogólne, takie jak zasada demokratycznego państwa prawnego, ale nie one będą stanowić samoistną podstawę skargi konstytucyjnej. Podstawy takiej należy szukać w konkretnych postanowieniach Konstytucji statuujących określone prawo lub wolność. Artykuł 2 Konstytucji oraz inne przepisy wyrażające zasady ogólne mogą stanowić podstawę do wywodzenia – niewyrażonych w Konstytucji *explicite* – zasad konstytucyjnych działania organów władzy publicznej. Zasady te nie mają jednak charakteru samoistnych praw lub wolności konstytucyjnych o charakterze podmiotowym (zob. wyroki TK z 23 listopada 1998 r., sygn. SK 7/98, OTK ZU nr 7/1998, poz. 114 oraz z 10 lipca 2000 r., sygn. SK 21/99, OTK ZU nr 5/2000, poz. 144, a także postanowienie TK z 18 września 2001 r., sygn. Ts 71/01, OTK ZU nr 7/2001, poz. 239)” – wyrok TK z 28 października 2010 r., sygn. SK 19/09, OTK ZU nr 8 A/2010, poz. 83.

Nie jest jednak wykluczone, że w pewnych wypadkach art. 2 Konstytucji może stanowić podstawę skargi konstytucyjnej, choć możliwość tę należy traktować jako wyjątkową. Po pierwsze wtedy, gdy skarżący wywiedzie z art. 2 Konstytucji prawa lub wolności, które wyraźnie nie zostały wyrażone w innych przepisach konstytucyjnych (zob. postanowienia z 24 stycznia 2001 r., sygn. Ts 129/00, OTK ZU nr 4/B/2002, poz. 248, z 21 czerwca 2001 r., sygn. Ts 187/00, OTK ZU nr 3/B/2002, poz. 203, z 6 marca 2001 r., sygn. Ts 199/00, OTK ZU nr 4/2001, poz. 107, z 10 sierpnia 2001 r., sygn. Ts 56/01, OTK ZU nr 8/2001, poz. 289 oraz wyrok z 12 grudnia 2001 r., sygn. SK 26/01, OTK ZU nr 8/2001, poz. 258). Po drugie, jeżeli skarżący odwoła się do jednej z zasad wyrażonych w art. 2 Konstytucji dla uzupełnienia lub wzmocnienia argumentacji dotyczącej naruszenia praw i wolności statuowanych w innym przepisie konstytucyjnym, to art. 2 Konstytucji może pełnić funkcję pomocniczego wzorca kontroli, występującego w powiązaniu z innym przepisem konstytucyjnym (zob. wyrok z 6 lutego 2002 r., sygn. SK 11/01, OTK ZU nr 1/A/2002, poz. 2; podobnie w wyrokach z: 11 marca 2021 r., sygn. SK 9/18, OTK ZU A/2021, poz. 21; 22 lipca 2021 r., sygn. SK 60/19, OTK ZU A/2021, poz. 44).

Skarżący nie wywodzi z art. 2 Konstytucji, poza prawem do sądu, żadnego innego wzorca. Stwierdza jedynie, że z zasady demokratycznego państwa prawa wywodzi się m.in. prawo do sądu (skarga, s. 9). Następnie skarżący powołuje się na wynikającą z art. 2 Konstytucji zasadę sprawiedliwości proceduralnej oraz zasadę bezpieczeństwa prawnego, ale bez jakiegokolwiek wyjaśnienia, na czym ma polegać naruszenie tych zasad w jego sprawie. Powołanie się na art. 2 Konstytucji nie może także stanowić uzupełnienia lub wzmocnienia argumentacji dotyczącej naruszenia prawa do sądu uregulowanego w art. 45 ust. 1 Konstytucji, ponieważ takiej argumentacji w skardze w ogóle nie ma. Nie zachodzi zatem żadna ze wska-

zanych w orzecznictwie Trybunału sytuacji, w których wzorcem kontroli mógłby być art. 2 Konstytucji.

2.3.2. Powołany jako samodzielny wzorzec kontroli art. 31 ust. 3 Konstytucji nie może być, na tle ugruntowanego orzecznictwa Trybunału, zaakceptowany. Przepis ten wyraża zasadę i przesłanki proporcjonalnego ograniczenia praw i wolności, i zawsze musi być powoływany i rozpatrywany w związku z określonymi prawem konstytucyjnym lub wolnością konstytucyjną, wskazanymi jako wzorce kontroli.

Tylko na marginesie należy zauważyć, że uzasadnienie skargi w zakresie niezgodności przedmiotu kontroli z powołanym przepisem nie spełnia wymagań procesowych choćby w dostatecznym zakresie. Nie wyjaśniono, jakie konkretnie prawo lub wolność z tego przepisu wynika, a w konsekwencji w jaki sposób zostały one naruszone; z oczywistych względów nie powołano argumentów lub dowodów na poparcie twierdzenia o zajściu takiego naruszenia (art. 53 ust. 1 pkt 2 oraz 3 u.o.t.p.TK).

2.3.3. Podobne braki procesowe występują w powołaniu w skardze jako wzorca kontroli art. 45 ust. 1 Konstytucji. W postanowieniu Trybunału z 26 sierpnia 2020 r. o sygn. SK 44/20 (OTK ZU A/2020, poz. 44) stwierdzono, że „z uwagi na domniemanie konstytucyjności przepisów prawa, skarżący obowiązany jest przedstawić konkretne i przekonujące argumenty świadczące o niezgodności z Konstytucją zakwestionowanych przepisów. A więc skarżący powinien nie tylko wskazać, jakie konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone kwestionowaną regulacją, lecz także opisać sposób tego naruszenia. Argumenty te muszą koncentrować się na problemie merytorycznej niezgodności zachodzącej między unormowaniami stanowiącymi przedmiot skargi konstytucyjnej a tymi, które określone są w niej jako wzorce kontroli. Toteż nie wystarczy, że skarżący wskaże określone unormowania oraz przepisy konstytucyjne, z którymi unormowania te są, w jego opinii, niezgodne. Skarżący obowiązany jest przedstawić proces myślowy, jaki doprowadził go do sformułowania zarzutu niezgodności zaskarżonych przepisów ze wskazanymi wolnościami lub prawami. Obejmuje to w szczególności dokonanie wykładni przepisów wskazanych jako przedmiot kontroli i wykładni przepisów wskazanych jako wzorzec kontroli, a więc ustalenie wynikających z nich norm prawnych. Następnie konieczne jest porównanie tych norm i wykazanie, że zachodzi między nimi niezgodność (por. postanowienie TK z 8 lipca 2013 r., sygn. P 11/11, OTK ZU nr 6/A/2013, poz. 91)”.

Określenie w rozpatrywanej skardze konstytucyjnych wolności lub prawa podmiotowego, wynikających z art. 45 ust. 1 Konstytucji, które miały być naruszone przez przedmiot kontroli, polega na stwierdzeniu, że w przepisie tym wyrażono prawo do sądu (które wynika również z art. 2 Konstytucji) oraz że wywodzi się z niego zasadę sprawiedliwości proceduralnej (tak jak z art. 2 Konstytucji). Podniesiono także, że „Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie wypowiadał [się] o zgodności z konstytucją konieczności uzyskania prejudykatu dla części spraw, które mogą zostać wszczęte dopiero po jego uzyskaniu. Taka konieczność nie może jednak prowadzić do nadmiernego opóźnienia momentu wszczęcia rozpatrzenia sprawy przez sąd” (skarga, s. 11). Skarżący nie wyjaśnił zatem, jakie konkretnie prawo lub wolność wynikające z art. 45 ust. 1 Konstytucji zostały naruszone, a w rezultacie w jaki sposób doszło do tego naruszenia; z tej przyczyny nie powołano argumentów lub dowodów na poparcie zajścia takiego naruszenia (art. 53 ust. 1 pkt 2 oraz 3 u.o.t.p.TK).

Biorąc powyższe pod uwagę, wydanie wyroku w sprawie było niedopuszczalne, dlatego postępowanie należało umorzyć (art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK).